

Verður EDV skrásetingun av fólki av vandi fyri hitt persónliga frælsið?

Hetta er ein spurningur sum fólk takast við í dag. Vit hava longu havt fleiri virkið gera EDV-skrásetingar og rokn-skap fyr ymiskar fyrtektur, og peningastovnar hava eisini slíkt virki. Og nú ætla hin almenna fyrisingin at taka slíkt tól í nýtslu, og skráseta øll fólk í landinum við persónnummari við EDV-tólum.

Um hetta verður framt verður gjørligt at savna upplýsingar, sum gera tað møgulegt at hava eftirlit við hvørjum einstøkum persóni, og øllum víðurskiptum fólksins.

Tað er tí átrókanligt neyðugt at fáa eina lóg um EDV-skráseting.

Nú er komið so langt at løgtingið hevur fingið eitt lógaruppskot á borðið, sum átrókanligt verður viðgjørt fyrsta dagin. Hetta lógaruppskot hevur ikki verið í bløðunum, men víðmerkingarnar, sum eru heftar við uppskotið, hava verið í bløðunum.

Men við at lesa hesar víðmerkingar og lógaruppskotið sjálvt verður ein bilsin, longu yvirskriftin til uppskotið sigur frá, at henda lóg bert skal galda fyrj evnisskráir hjá almennu myndugleikum. Lógin skal miðja móti at avmarka misnýtslu av EDV-skrásetingum, men tað eru jú ikki bert tey almennu EDV-virkinu sum kunnu misnýta EDV-skrásettar upplýsingar. Tí má lógin eisini vera galdandi fyrj øll EDV-skrásetingar virkir, antin tey so eru almenn ella privat.

Hvat skal skrásetast?

§ 9. st. 2. sigur at ikki er loyvt

at skráseta upplýsingar um politisk víðurskipti sum ikki eru atkomulig hjá almenn- ingi. Við øðrum orðum er loyvt at skráseta nakað av upplýsingum av politiskum slag. Niðari í sama st. verður sagt at ikki er loyvt at skráseta upplýsingar um heilt persónlig víðurskipti, her uppi í um ættarslag, átrúna og lit um kynslig og revsi-verd víðurskipti og heilsulig víðurskipti v.m., men her kemur so eisini fyrivarni sum gevur loyvi til slíka skráseting, um hetta er neyðugt, fyrj at skráseting skal kunna rekja sitt endamáli.

Hvussu leingi skulu upplýsingarnar goymast?

§ 9. st. 3 ásetur at upplýsingar sum hava mist týdning sin skulu strúkast. Hetta má skiljast so at upplýsingarnar kunnu goymast so leingi sum avvarðandi myndugleikar halda. Her er sostatt onki tíðarmark sett.

Skrásetingareftirlitið

Av tí sum omanfyri er nevnt, sæst at hetta skrásetingareftirlit ikki fær stóran myndugleika, men bert verður ráðgevari. Ikki kann sigast, at hetta eftirlit verður óheft, tí tað verður valt av landsstýrinum. Tíð ein so sær hin ætlaða kostnaðin av skrásetingareftirlitinum, er greitt her ikki er ætlað at nakar útbúgvinn EDV-maður skal hava fulltíðarstarv, og skrivara lønin er sett til 70.000 kr., so ikki er vænt-

andi at her kann gerast nógv eftirlitsarbeiðið fyrj tann pening sum hetta eftirlit er sett til at kosta:

	kr.
Nevndarsamsýningar	28.000
Skrivaraløn	70.000
Hóli hiti v.m.	20.000
Telf. postgj. v.m.	5.000
Áðrar útreiðslur	20.000
	143.000

Nógv fyrivarni sum verja EDV stovnin og ikki hitt persónliga frælsið

Hetta lógaruppskot er so loygið orðað, at tað verður notað fyrj at skráseta eitt í eini §, men so verður undantak gjørt á øðrum stað, so at um ein borgari heldur seg líða órætt og vil klaga, so fær hann ilt við at verja seg í einum møguligum trætumáli.

Í § 9 stendur at einans er loyvt at skráseta upplýsingar sum eru neyðugir fyrj endamálið. Jú hetta er sjálvsagt, men ein fær ikki annað burjur enn at tað verður so landsstýrið sum avgerð hvat ið er neyðugt og hvørji endamálið EDV skrásetingun skal rekja

Hvør hin einstaki persónurin rætt at vita hvat ið skrásetast?

§ 13 sigur, at um ein persónur sum er skrásetur biður um at fáa at vita hvat ið er skrásett um hann, eigur tann sum hevur ábyrgd av skránni, at siga tí skrásetta frá upplýsingunum sum eru skrásettir

um hann. Men so kemur fyrivarni í st. 4 sum sigur at hesin rættur hevur ikki gildi um hildið verður, at á hugin hjá tí skrásetta at fáa upplýsingar at kenna, eigur at víkja fyrj avgerandi fyriliti fyrj almennu ella privatum áhugamálum.

Hvørji áhugamálini eru sum hava meiri at tíða enn á hugin hjá hinum skrásetta verður einki nevnt um.

Myndugleikarnir og stovnar fáa viðkøð um vald sitt

Við at skráseta allar hesar upplýsingar fáa myndugleikarnir viðkøð um vald sitt, og við at nýta persónnummar verður lætt at flyta upplýsingarnar út av landinum, til áðrar EDV stovnar, sum fara skráir yvir persónar við persónnummari. Um vit fáa eitt stýri sum hevur eina-ræðislyndi, so kunnu hesar upplýsingar koma at verða misnýttir móti einstøkum persónum og fólkaløkum fyrj teirra politisku ella átrúnarligu stöðutakan. Skuldi tað hent at vit komu undir fremmandavald, so hevdu hesir upplýsingar verið hentar at taka í nýtslu.

Niðurstøðan má tí verða tann, fyrj tey sum ynskja hitt persónliga frælsið varðveitt, at henda lóg má ikki setast í gildi í hesum líki, men má fáa stórar broytingar um EDV-lógin skal kunna sigast veruliga at verja hitt persónliga frælsið.

Agnar Reinert

Gronlendingar atkvøða um EEC

23. februar:

Løgmaður mælir gronlendingum til at fara úr EEC

Pauli Ellefsen, lögmaður, og Olaf Olsen, fiskimálaráðharri, harmast viðferðina EEC hevur givið feroyingum undir hesum seinastu sáttmálasamráðingum.

Í danska EEC-andstøðublaðnum «NO-TAT» 13. nov. 1981, visa Pauli Ellefsen og Olaf Olsen á, at tann harðendi fiskivinnupolitikurinn, EEC hevur vist imóti okkum, er taktikkur mótvægis gronlendingum.

At feroyingar skulu «jarðleggast fyrj at ræða gronlendingar», metir Olaf Olsen ikki vera óhugsandi. Harðar fiskivinnusamráðingar kunnu mykja

gronlendingar til at verða verandi í EEC.

Pauli Ellefsen sigur við «NOTAT», at EEC hevur kroyst okkum nógv frá byrjan. Men mótsæða okkara er ikki viknað, sigur lögmaður, og mælir gronlendingum til at fara úr Felagsmarknaðinum.

Trýstið frá EEC ger seg serliga galdandi í laksaupplýsingum.

Her vilja teir hava okkum at minka veiðina við 750 tons, niður í 300 tons árliga. Hetta fer at geva landinum ein inntøkmisss uppá 37,5 mió. kr. Nakað sum feroyska samfelagið búskaparlaga ikki er fært fyrj at bera.

innanfrá at niðurbrota serstakliga fiskivinnupolitikin hjá EF. Gronlenska folkið dugir at sigga, at Gronland ikki klarar seg sjálvt og gronlendingar eru glaðir fyrj tann stuðul, teir hava fingið bæði úr Danmark og EF. Landsstýrið ynskir samsvarandi hesum at bera fram ynski um framhaldandi gott tilkynni til Danmark og Europa, men heldur tó, at ein fortreytt fyrj varðveitan av gronlensku samserýðkennum er at siga seg burtur úr EF.

5. Landsstýrinum er greitt, at einasti nárlig útvegur er ein líknandi triðjalandavtala, sum Feroyar hava. Landsstýrið ynskir tó at staðfesta sín áhuga fyrj framhaldandi samstarvi við EF um so er, at úrslitið av folkaatkvøðuni visir eitt ynski um gronlenska útmeldan úr EF. Við hesum fortreyttum hevur landsstýrið ynskið eitt leysari tilkynni (associeringsskipan) við EF, líknandi tí fyrr- og

núverandi europeisk hjálandaøki hava.

Landsstýrið visir hervið á, at fleiri av hesum londum hava eina miðalinntøku fyrj hvønn íbúva, ið svarar til ta gronlensku, og at søguliga og ríkisrættarlaga tilkynni til EF-lond eru eins og tey hjá Gronlandi. Landsstýrið sær tað tí sum eina sjálvlygju, at Gronland fær leyst tilkynni (jóvur associat) til EF á jøvnum fæti við fyrr- og núverandi europeisk hjálandaøki, og vónar, at stjórnirnar í hinum EF-londum visa somu vælvild mótvægis skjunkum okkara sum danska stjórnin.

Landsstýrisins vegna
Jonathan Motzfeldt

Henda yvirlysing stóð í «Gronlands Posten» 21. okt. 1981, og eisini í «Frit Norden» nr. 7-8, des. 1981.

Tyðari M. S.

Yvirlysing frá gronlenska landsstýrinum um framtíðar víðurskipti Gronlands við EF

Í tí fatan, at uttan fyrj Gronland og serliga í EF-limalandunum er tørvur á fatan og kunneleika til grundgevingar fyrj ynskinum hjá landsstýrinum í Gronlandi um gronlenska útmeldan úr EF og um broyting í víðurskiptum Gronlands við EF, koma vit við fylgjandi yvirlysing:

1. Gronlenski EF-limaskiparin. Í samband við grundlógabroytingina í 1953, broyttist statsrættarlaga støðan hjá Gronlandi. Gronland skuldi ikki longur vera hjáland, men ein partur av danska ríkinum við somu rættindum sum ríkið annars.

Tá Danmark í 1973 varð limur í EF, noyddist Gronland at fylgja Danmark — Feroyar vóru undantiknar, tí teir longu í 1948 hevdu fingið heimastýrisskipanina í lag.

1. mai 1979 fekk Gronland heimastýri eins og Feroyar og ynski gronlendinga um sjálvur at avgera EF-limas-

at fremja. Í hesum sambandi verður tí hildin ein vegleiðandi fólkaatkvøða 23. februar 1982 um framhaldandi gronlenskan limaskap í EF undir núverandi treytum.

2. Landsstýrið ynskir at visa á, at Gronland skilir seg málsliga, mentanarlaga, búskaparlaga og samfelagsliga so mikið nógv frá Danmark, at Gronland hóast formligu javnstøðuna í danska ríkinum ongantíð kann javnmetast við Danmark. Enn minni kann Gronland við sinum serliga landspartatrupulleikum vinna nakra javnstøðu við EF-limalandini.

3. Landsstýrið visir á, at Gronland í dag av egnum náttúruríkedomi bert ræður yvir fiskivinnu og veiðu, ið eru 55% av samlaða gronlenska útflutninginum, og einstøkt staðfest steinsløg (blýggj og sink), ið umfata 35% av útflutninginum. Harafturat eru ávisir møguleikar viðvíkjandi øðrum

steinsløgum, sum tað í dag er ógjørligt at meta um. Umframt fiskivinnu er eingin iðnaður av týdningi, og tað, ið annars er av búskaparligum virkni, er innan handil, tænastu og flutning, har danski staturin stendur fyrj so at siga øllum, nakað av seyðahaldi er.

Inntøkstøðið í Gronlandi sýnir ikki samsvarandi framleiðsluvirkin innan gronlenska vinnulívið, men er orsakað av stórum peningaflogum úr danska statskassanum deilivist fyrj at fáa í lag livskor, ið danski borgarin kann góðtaka, deilivist fyrj at

gjalda ta dýru innflutta arbeiðsmegina. So við og við sum heimastýrisskipanin verður útygd í komandi árum, vil búskaparlaga ábyrgdin av samfelagsmenn- ingini verða yvirtikin, og ríkisstudningurin samsvarandi lækka. Gronlenska samfelagið ynskir at sýna sitt livföri við at menna seg við víðum, ið skapast kunnu í Gronlandi. Varðveitanin av gronlenska fiskivinnuáðnaðinum á gronlensku hondum er einasti møguleiki hjá Heimastýrinum at uppbyggja eitt livligt búskaparlígt samfelag.

4. Landsstýrið hevur ta fatan, at serligu gronlensku fortreytirnar fyrj framhaldandi limaskapi í EF, vilja gera tað neyðugt við einum ókjandi tali av serskipanum innan EF — hesar serskipanir vilja hava við sær stórar fyrisitingarligar trupuleikar fyrj EF-samarbeiðið, og kundu harafturat verða við til

